

Kirkens Bymisjons høringssvar til forslag til forsterket oppfølging for deltakere i varig tilrettelagt arbeid i ordinær virksomhet

Kirkens Bymisjon er en åpen og inkluderende ideell organisasjon som arbeider i over 50 byer og steder i hele Norge, blant mennesker som strever med hverdagen på ulike måter. Vår visjon er at alle mennesker erfarer respekt, rettferdighet og omsorg. Vi takker for muligheten til å gi innspill til forslaget om endringer i tiltaksforskriftens § 14-A.

Kirkens Bymisjon eier en og er majoritetseier i en annen tiltaksbedrift, hvor begge har VTA-plasser.

Vi støtter endringen om et eget kapittel, men har noen bekymringer og kommentarer knyttet til noe av innholdet.

Om § 14-A-3 Personkrets

Paragrafen sier at personer som mottar eller i nær fremtid ventes å få innvilget uføretrygd etter folketrygdloven, og som har behov for spesiell tilrettelegging og tett oppfølging kan innvilges VTA-O.

Kirkens Bymisjon støtter at bestemmelsen videreføres, men ønsker å påpeke at forståelsen av *i nær fremtid* må defineres tydeligere. Vår erfaring er at Nav, ulike steder i landet, forstår *i nær framtid* ulikt. Noen steder forventes det alltid til uføre er innvilget og andre steder innvilges det plasser til personer som i nær fremtid kanskje får uføretrygd. Det siste kan bety at plasser kan bli avsluttet hvis uføretrygd ikke innvilges. Vi ønsker at det utvikles en enhetlig nasjonal praksis av dette leddet i bestemmelsen. Det andre vi ser at det er nødvendig å tydeliggjøre i forskriften er at VTA-O gjelder personer som innvilges 100 % uføretrygd.

Kirkens Bymisjon støtter at oppfølging i VTA-O skal tilbys uavhengig av type funksjonsnedsettelse, og ikke begrenses til utviklingshemmede slik anmodningsvedtaket foreslår. Vi er enig i at utviklingshemmede er marginalisert i arbeidslivet, men marginalisering i arbeidslivet gjelder også mange andre grupper som er eksempelvis personer som har/har hatt rusavhengighet og/eller psykiske lidelser. Det avgjørende bør være behovet for tett oppfølging og spesiell tilrettelegging, og at andre arbeidsmarkedstiltak er vurdert og funnet uaktuelle.

I dag har vi gode eksempler på at VTA-O fører til økt deltakelse for flere ulike grupper. Et eksempel er en person som etter en skade nå er i VTA-O innenfor tidligere yrke, og et annet eksempel er personer som har hatt rusavhengighet som nå er i ulike arbeidsforhold. Vår klare oppfatning er at VTA-O, ikke skal avgrenses til kun å gjelde utviklingshemming.

Om § 14-A-5 Ansettelsesforhold

Vi anser det som viktig at personene i VTO-A får noe lønn for arbeidet, selv om de har uføretrygd som livsoppholdsyttelse. Lønn vil også øke motivasjonen for deltakelse. Det er også en fare for at arbeidsgivere ikke vil gi lønn hvis de mister tilskuddet og hvis lønn fortsatt skal være valgfritt. Å være ansatt uten lønn vil kunne oppleves som frivillig innsats eller som arbeidstrening/hospitering. Frivillig arbeid er viktig, men er ikke det samme som reell inkludering i arbeidslivet. Vi mener at lønn ikke bør være valgfritt for arbeidsgiver, og at det bør innføres en minstelønn for alle i VTA-O.

Om § 14 A-6 Krav til tilbydere av forsterket oppfølging og om § 14-A-7 tilskudd til virksomhet som tilbyr forsterket oppfølging

Vi ser det som helt naturlig og viktig at de forhåndsgodkjente tiltaksarrangørene, herunder ideelle bedrifter får ansvaret for oppfølgingen. Noen personer i VTA-F fortsetter i VTO-O. Det er da helt naturlig at den bedriften som har kompetansen på området og relasjon til personen fortsetter den varige oppfølgingen.

Vi blir bekymret når det foreslås at NAV skal gjøre flere oppgaver enn i dag, og at de også skal gjøre mer av denne oppfølgingsoppgaven. Vår erfaring er at det gis lite oppfølging i dag, og det sånn sett er en ny arbeidsoppgave for Nav. Når flere oppgaver skal løses av Nav-kontoret er vi redde for at det går på bekostning av andre oppfølgings- og saksbehandlingsoppgaver.

Tiltaksarrangørene har i dag kompetanse og erfaring på området og denne må benyttes for å styrke deltakelsen i arbeidslivet, fremfor å sette ut tjenesten på anbud. Vi ser det derfor som en god løsning at de forhåndsgodkjente tiltaksarrangørene gjør denne oppfølgingsoppgaven fremover.

De forhåndsgodkjente tiltaksarrangørene må derimot styrkes gjennom tilskudd for å gjennomføre oppfølgingen for å bidra til økt bruk av VTO-A.

§ 14 A-8 Krav om skriftlig avtale om den forsterkede oppfølgingen

For å bidra til forutsigbarhet for alle parter er det viktig med skriftlige avtaler. Det som derimot ikke kommer frem, er hvem som skal lage og følge opp avtalene. Hvis arbeidsgiver skal følge opp avtalene vil dette bety ytterligere arbeid for arbeidsgiver, og vi er redde for at det vil være til hinder for at personer kommer i arbeid. Arbeidsgivere oppgir allerede i dag er det er vanskelig med alle dokumentene som NAV har behov for. Vi foreslår at det fastsettes at oppgaven legges til den som har oppfølgingsansvaret, dvs. den forhåndsgodkjente tiltaksarrangøren.

Det bør derimot settes noen ytre rammer for oppfølging, slik at alt ikke blir opp til den enkelte deltaker, Nav og arbeidsgiver. Vi foreslår at det settes opp et minimumskrav i forskriften om oppfølgingssamtaler to ganger pr år.

Punkt 5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Med det nye forslaget vil arbeidsgivere miste dagens støtte, og de kan eventuelt søke om inkluderingstilskudd. Vi er bekymret for at den fremtidige ordningen vil gjøre det mindre attraktivt for arbeidsgivere å ansette noen i VTA-O. Vi mener at et lite tilskudd til arbeidsgiverne bør opprettholdes, men at det bør reduseres betraktelig for å finansiere oppfølgingen fra de forhåndsgodkjente tiltaksarrangørene. Tilskudd til de forhåndsgodkjente bedriftene vil finansiere den varige oppfølgingen, noe som vil bidra til økt kvalitet og økt arbeidsdeltakelse.

Det å derimot tilby varig oppfølging er bra for både arbeidsgiver og den ansatte, uten at arbeidsgiver skal finansiere dette. Selv med varig oppfølging vil arbeidsgiver alltid måtte følge opp personene i VTO-A, på lik linje med andre arbeidstakere.